

ILEŠIČEVI DNEVI 1988

Ilešičevi dnevi, ki smo jih ob obletnici smrti našega vzornika profesorja Svetozarja Ilešiča lansko leto priredili že drugič (26. in 27. februarja 1988), so ob tej priložnosti verjetno dobili trajnejšo organizacijsko in vsebinsko obliko. Njihovo osnovno poslanstvo naj bi bilo permanentno izobraževanje učiteljev geografije v osnovnih in srednjih šolah.

Februarski Ilešičevi dnevi so zaradi poznega zimskega časa primerni za poglobljanje teoretičnega geografskega in didaktičnega znanja. Toplejši del leta pa naj ostane bodisi za terensko delo ali za krajše seminarje. Tako je mogoč pogostejši stik med udeleženci in predavatelji permanentnega izobraževanja.

Izbrani termin za Ilešičeve dneve je primeren tudi zato, ker ne sovпада z nobenimi drugimi podobnimi prireditvami v tem času in ker je na začetku poletnega semestra, ko na šolah še ni tako močno čutili pritisaka konferenc in drugih dejavnosti. Poleg tega učitelji lahko pridobljeno znanje porabijo takoj po končanem seminarju.

Drugi Ilešičevi dnevi so bili posvečeni nekaterim zaokroženim tematikam. V prvem sklopu so 26. februarja 1988 dopoldne in popoldne predavali akademik Ivan Gams o Geografiji, pokrajinski ekologiji in ekologiji, Dušan Plut o Energetiki in varstvu okolja v Sloveniji, Tatjana Ferjan o Geografiji, ekologiji in pouku, Maja Umek o Problemskem pouku – primer učne enote jedrska energija, Slavko Brinovec o Metodični obravnavi učne enote energetski viri Jugoslavije in Jurij Kunaver o Varstvu okolja v učnih načrtih geografije doma in na tujem. Temu je sledilo predavanje Franca Lovrenčaka o Novostih iz politične in demogeografske podobe Afrike.

Zvečer je po podelitvi odlikovanj Ivanu Gamsu, Jelki Kunaver, Mirku Paku, Mari Radinjevi, Slavi Rakovec in Mavriciju Zgoniku sledil družabni večer, ki ga je prijetno popestrilo predavanje študentov geografije o potovanju po ZDA.

V soboto, 27. februarja 1988 je najprej Mirko Pak poslušalce izčrpno seznanil z nekaterimi ekonomsko-geografskimi problemi Jugoslavije, sledil pa mu je Stanko Buser, ki je v sproščenem predavanju Novosti iz geologije Slovenije in Jugoslavije spregovoril tudi o Odprtih vprašanjih geoloških vsebin pri pouku geografije v osnovni in srednji šoli.

Vsi udeleženci so dobili razmnožene referate vnaprej, žal pa je zato izostala

objava v Geografskem obzorniku. Oboje pač ni mogoče, zato bi morali v bodoče doseči, da je ustrezna številka Obzornika objavljena tik pred naslednjimi Ilešičevimi dnevi.

Ilešičevi dnevi so se zaključili s skupščino Zveze geografskih društev Slovenije.

Rezultati te naše prireditve, ki jo moramo obdržati kot stalno, so spodbudni. Prepričani smo, da bomo predvsem na ta način lahko na najboljši možni način uredili vprašanja permanentnega izobraževanja učiteljev geografije. Razumljivo je, da se samo s to obliko izobraževanja v teku enega leta ne smemo zadovoljiti. Spremljale naj bi jo tudi druge prireditve, predvsem tematsko ožje zastavljeni seminarji in zborovanja ob drugih priložnostih in drugih letnih časih, podobno kot doslej. Ilešičevi dnevi naj bi postali tista prireditve, ki bi se je udeležili po možnosti prav vsi učitelji geografije. Na tem moramo vztrajati, sicer bo uspeh take oblike izobraževanja spet samo delen. Permanentno izobraževanje je tudi v svetu in v vseh strokah postala nujnost, brez katere tudi učitelj geografije, ki ima zahtevno nalogo posredovanja znanja iz nenehno spreminjajočega se sveta, ne more biti. Mnogi učitelji si ne želijo samo pridobivanja novega in osvežitve starega znanja, ampak tudi medsebojne izmenjave izkušenj, krepitev medsebojnega sodelovanja, solidarnosti in ne nazadnje tudi utrjevanja prijateljstva.

Glede vsebine in oblike bodočih Ilešičevih dni bosta razvoj stroke in šolstva zagotovo pokazala pravo smer. Ne vidim razloga, da ne bi tu in tam vpletili v program tudi zahtevnejše teme v obliki krajših simpozijev. V tej zvezi namreč ni mogoče soglašati s posamezniki, ki menijo, da učitelji potrebujejo izključno samo tiste snovi, ki je neposredno uporabna v šoli. Taká opozorila smo slišali zadnji čas tudi v zvezi z načrtovanjem zborovanj slovenskih geografov. Zagovorniki takih stališč pozabljajo, da poenostavljene vsebine lahko tudi poneumljajo uporabnike in da posebno uspešnih bližnjic do znanja ni. Zaenkrat predvsem manjkajo poročila o raziskovalnem delu na področju didaktike geografije, verjetno tudi zato, ker je tega zelo malo. Lahko bi vključili tudi več poročil iz neposredne pedagoške prakse. Vendar se ob tem postavlja vprašanje, kaj od tega prihraniti za zborovanja, ki jih imamo vsaka tri leta. Zagotovo pa drži eno, Ilešičevi dnevi bodo privlačni in koristni toliko časa, dokler bodo organizatorji sposobni zagotoviti zanimive teme in pester program. Doseči to pa je mogoče predvsem z zavzetostjo in sprotnim razgledovanjem po geografskih novostih doma in na tujem.

Odziv udeležencev je bil proti pričakovanjem izreden. Prvi dan dopoldne smo našli v predavalnici 18 na Filozofski fakulteti, ki ima 150 sedežev, kar 210 prisotnih. Zato bodo organizatorji morali najti za naslednjo prireditev bolj ustrezen prostor. Tudi zato se kotizaciji ne bo mogoče izogniti. Žal Filozofska fakulteta za take priložnosti še lep čas ne bo mogla ponuditi vsajeno večjo predavalnico.

Kljub tem zagatam so Ilešičeve dneve kot celoto udeleženci v anketi skoraj enoglasno pozitivno ocenili. Strnjeno povzemamo nekaj pomembnejših mnenj udeležencev, ki smo jih prosili, naj odgovorijo na dve vprašanji: 1. kaj menite o programu in poteku Ilešičevih dni, 2. vaši predlogi za vsebino naslednjih Ilešičevih dni oziroma permanentnega izobraževanja.

Odgovori na 1. vprašanje:

- še naprej si želijo tako obliko dela, da so vsi udeleženci skupaj, ne v skupinah,
- ugajala je polemična oblika dela,
- čeprav vsega pridobljenega znanja ni mogoče neposredno uporabiti v razredu, pa je vse novo dobrodošlo,
- osvežili smo si geografska znanja,
- osvežili smo si geološka znanja, predavanje iz geologije je bilo zanimivo in kvalitetno,
- s področja didaktike geografije so bile prikazane sodobne oblike.

Odgovori na vprašanje št. 2:

- na naslednjih Ilešičevih dnevih prikazati več raziskovalnih rezultatov s področja didaktike geografije z utemeljitvijo prednosti uporabe novih didaktičnih metod (izkušnje z računalniki, izkušnje z dodatnim poukom, izkušnje s sekvencami),
- predlogi za organizacijo strokovnih predavanj iz področja ekologije, energetike, ekonomske geografije, geografije turizma, geografije Jugoslavije in sveta po organizacijskih enotah Zavoda za šolstvo,
- nova tematika: nerazvita območja Slovenije, Albanci v Jugoslaviji, onesnaževanje zraka in vod v Sloveniji, geografija prebivalstva SFRJ, kmetijstvo v socialističnih državah, nove raziskovalne metode v geografiji, predavanja iz pomožnih ved geografije (pedologija, ekonomija, meteorologija, geologija), povabiti na Ilešičeve dneve priznanega geografa iz zamejstva ali iz drugih republik,
- didaktična tematika za bodoče Ilešičeve dneve: kako prenesti strokovno znanje, zlasti novo, v razred, pri vsaki temi poudariti tisto, kar bi učenci lahko ali morali vedeti, znati,
- potrebne so strokovne ekskurzije na izbrana območja Slovenije pod vodstvom izbranih slovenskih geografov,
- razmisliti je treba o predstavitvi posameznih regij Slovenije na filmu ali videokasetah za popestritev predstavitve Slovenije učencem,
- tako kot Afrika (ugajalo je predavanje dr. Lovrenčaka), bi morali biti prikazani tudi ostali kontinenti, zlasti Latinska Amerika, Azija in Avstralija,
- zemljevide in diagrame s prosojnic je treba priložiti tekstu gradiva,
- za organizacijo ekskurzij po Sloveniji potrebujemo izčrpna navodila, ki naj bodo objavljena v Geografskem obzorniku ali kako drugače,
- Geografski obzornik: manj teoretičnih in ohlapnih člankov, več konkretnih informacij, ankete, knjige, izbor vprašanj za raziskovanje onesnaženosti

obale.

Na predavanju dr Buserja so bili izrečeni naslednji predlogi za dopolnilno izobraževanje iz geologije:

- učiteljem, ki imajo z geološkimi vsebinami največ opravka, je treba nuditi še dodatna znanja,
- informacije o geoloških kartah in geološki literaturi naj prinaša tudi Geografski obzornik,
- koristne bi bile regionalne geološke ekskurzije za učitelje geografije, na primer v organizaciji regionalnih zavočlov za šolstvo,
- priročniki za učitelje geografije bi morali vsebovati razlago preprostih laboratorijskih in terenskih geoloških metod,
- metode določanja kamnin naj bodo praktično prikazane, vsaj za ožjo skupino učiteljev, ki imajo s tem neposredno opravka v šoli.

Na zaključku tega poročila povejmo še, da se je teh Ilešičevih dni udeležila, kljub pozitivnemu izidu celotne akcije, le ena tretjina vseh učiteljev geografije oziroma zemljepisa v naših srednjih in osnovnih šolah. Čemu naj pripišemo znano dejstvo, da se približno isto število, katerega jedro sestavljajo pogosto eni in isti učitelji, udeležuje tudi zborovanj geografov. Kje so vzroki za odsotnost ostalih? So zanje krivi učitelji sami, ali vodstva šol ali pa tudi geografske organizacije še niso našle poti do njih? Ni dvoma, da je največja teža odgovornosti za njihovo odsotnost na vodstvih šol, kajti imamo konkretne podatke o skrivanju obvestil o strokovnih zborovanjih, katerega ozadje je lahko kratkovidnost in neznanje vodstev šol ali pa njihove finančne težave.

Zato bi morali organizatorji Ilešičevih dni, to pa so bili doslej Zveza geografskih društev Slovenije oziroma njena komisija za geografsko vzgojo in izobraževanje, oddelek za geografijo Filozofske fakultete oziroma njegova katedra za didaktiko geografije ter Geografsko društvo Ljubljana, razmisliti, kako bi pritegnili še večji krog geografov iz šol in tudi izven njih, ne da bi s tem škodili kvaliteti Ilešičevih dni. Menim, da bi storili prav, če bi se geografi tudi ne zapirali preveč samo v lasten krog in v lastne probleme, temveč bi morali dopustiti tudi nastope strokovnjakov sorodnih ved.

Predsednik ZGDS

dr Juri Kunaver